

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (седми състав)

21 декември 2023 година*

„Преюдициално запитване — Полицейско и съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Рамково решение 2002/584/ПВР — Европейска заповед за арест — Член 4а, параграф 1 — Процедури за предаване между държавите членки — Условия за изпълнение — Случаи, при които изпълнението може да бъде отказано — Изключения — задължително изпълнение — задочно постановена присъда — Понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ — Лице, което не се е явило лично нито в първоинстанционното, нито във въззивното производство — Национална правна уредба, която предвижда абсолютна забрана за предаване на лицето в случай на задочно постановено решение — задължение за съответстващо тълкуване“

По дело C-397/22

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Kammergericht Берлин (Висш областен съд Берлин, Германия) с акт от 14 юни 2022 г., постъпил в Съда на 15 юни 2022 г., в рамките на производство по дело относно изпълнението на европейска заповед за арест срещу

LM

при участието на

Generalstaatsanwaltschaft Berlin

СЪДЪТ (седми състав),

състоящ се от: F. Biltgen (докладчик), председател на състава, N. Wahl и M. L. Arastey Sahún, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

– за германското правителство, от J. Möller, P. Busche, M. Hellmann и R. Kanitz, в качеството на представители,

* Език на производството: немски.

- за полското правителство, от В. Maјczyna, в качеството на представител,
- за Европейската комисия, от S. Grünheid и H. Leupold, в качеството на представители,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки (ОВ L 190, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 3), изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г. (ОВ L 81, 2009 г., стр. 24) (наричано по-нататък „Рамково решение 2002/584“).
- 2 Запитването е отправено в рамките на производство за изпълнение в Германия на европейска заповед за арест, издадена срещу полски гражданин за целите на изпълнението в Полша на наказание лишаване от свобода.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Член 1 от Рамково решение 2002/584, озаглавен „Определение на понятието европейска заповед за арест и задължение за изпълнението ѝ“, гласи:
  - „1. Европейската заповед за арест е съдебно решение, което е издадено от държава членка, с оглед задържане и предаване от друга държава членка на издирвано лице, с цел наказателно преследване или изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане.
  2. Държавите членки следва да изпълнят всяка европейска заповед за арест въз основа на принципите на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на настоящото рамково решение.
  3. Рамковото решение няма действие по отношение на изменение на задължението за спазване на основните права и основните правни принципи, залегнали в член 6 [ДЕС]“.
- 4 Член 4а от това рамково решение е озаглавен „Решения, постановени вследствие на съдебен процес, на който лицето не се е явило лично“, и в параграф 1 предвижда:

„Изпълняващият съдебен орган също така може да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на

който е постановено решението, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че лицето, в съответствие с допълнителните процесуални изисквания, определени в националното законодателство на издаващата държава членка:

а) своевременно,

i) или е призовано лично и по този начин уведомено за определената дата и място на съдебния процес, вследствие на който е постановено решението, или чрез други средства действително е получило официална информация за определената дата и място на съдебния процес по начин, който недвусмислено доказва, че то е било уведомено за насрочения съдебен процес;

и

ii) е уведомено за възможността за постановяване на такова решение, ако не се яви на съдебния процес;

[...]“.

Германското право

5 Член 83, параграф 1, точка 3 от Gesetz über die Internationale Rechtshilfe in Strafsachen (Закон за международната правна взаимопомощ по наказателни дела) от 23 декември 1982 г. (BGBl. 1982 I, стр. 2071), в редакцията му, обнародвана на 27 юни 1994 г. (BGBl. 1994 I, стр. 1537), предвижда:

„Екстрадицията не се допуска, когато

[...]

3. при искане с цел изпълнение на наказание осъденото лице не е присъствало лично на съдебния процес, вследствие на който е постановена присъдата [...]“.

Полското право

6 Член 139, параграф 1 от Kodeks postępowania karnego (Наказателно-процесуален кодекс) предвижда по същество възможността за връчване на известния адрес на лице, което не е съобщило новия си адрес.

7 Съгласно член 75, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс обвиняемият е длъжен да съобщи новия си адрес в случай на промяна на местоживеенето в хода на наказателното производство.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

8 Kammergericht Berlin (Висш областен съд Берлин, Германия), който е запитващата юрисдикция, е сезиран от полските органи с искане за изпълнение на европейска заповед за арест, издадена на 26 юли 2021 г. от Sąd Okręgowy w Poznaniu (Окръжен съд Познан, Полша) срещу полски гражданин. С тази европейска заповед за арест се иска задържането и предаването на лицето на тези органи с цел изпълнение на наложено с присъда от

25 февруари 2020 г. на Sąd Rejonowy w Pile (Районен съд Пила, Полша) наказание лишаване от свобода за срок от шест месеца, от които 5 месеца и 29 дни все още трябва да бъдат изпълнени.

- 9 С решение от 16 юни 2020 г. Sąd Okręgowy w Poznaniu (Окръжен съд Познан, Полша) отхвърля въззивната жалба на заинтересованото лице срещу това решение, без да разглежда делото по същество.
- 10 Безспорно е, че заинтересованото лице не се е явило лично на съдебния процес срещу него нито в първоинстанционното, нито във въззивното производство, нито е било представявано от адвокат.
- 11 Заинтересованото лице е получило призовката за явяване на първа инстанция и мотивите на първоинстанционното решение на адреса, който е посочило на компетентните полски органи при задържането му като постоянен адрес. За сметка на това призовката за явяване във въззивното производство, изпратена на този адрес, е получена не от заинтересованото лице, което е подало въззивна жалба, а от неговата партньорка, пребиваваща също на посочения адрес. Полските органи не могат да докажат, че тя действително е предала призовката на заинтересованото лице.
- 12 На 25 август 2021 г. заинтересованото лице е задържано в Берлин (Германия) и на основание на разглежданата в главното производство европейска заповед за арест е наложена мярка за неотклонение задържане под стража. Той заявява, че не е съгласен с предаване на полските органи по опростената процедура.
- 13 На 1 септември 2021 г. запитващата юрисдикция разпорежда задържането на заинтересованото лице с цел предаването му на полските органи.
- 14 След като получава от съответния издаващ съдебен орган разяснения относно точните обстоятелства, при които е било призовано заинтересованото лице, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Главна прокуратура Берлин, Германия) освобождава заинтересованото лице и иска от запитващата юрисдикция да отмени разпореждането за задържане с оглед на екстрадицията и да обяви предаването на заинтересованото лице за недопустимо, тъй като член 83, параграф 1, точка 3 от IRG, който транспонира в германското право член 4а от Рамково решение 2002/584, не допуска такова предаване.
- 15 С определение от 24 септември 2021 г. запитващата юрисдикция отменя разпореждането за задържане с оглед на екстрадицията на заинтересованото лице, което вече е било освободено. Макар да счита, че условието за двойна наказуемост на деянието, което обуславя такова предаване и се състои в проверка дали деянията, предмет на обвинение, съставляват престъпление в двете държави членки, които си сътрудничат, в случая е изпълнено, тя решава да спре производството по искането предаването на заинтересованото лице да се обяви за недопустимо.
- 16 На първо място, запитващата юрисдикция иска да се установи дали обстоятелството, че във въззивното производство призовката на заинтересованото лице е била получена от неговата партньорка, отговаря на изискванията, предвидени в член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамково решение 2002/584.

- 17 Всъщност запитващата юрисдикция счита, че установената с решение от 24 май 2016 г., Dworzecki (C-108/16 PPU, EU:C:2016:346), практика на Съда, съгласно която връчването на призовка чрез предаване на пълнолетен член на домакинството на заинтересованото лице е достатъчно само ако издадената европейска заповед за арест позволява да се определи дали и евентуално кога това пълнолетно лице действително е предало призовката на заинтересованото лице, би била твърде ограничителна. Според запитващата юрисдикция по-скоро следва да се презумира, че по принцип пълнолетните членове на едно домакинство предават предназначения за другите лица от домакинството пратки, тъй като правоприлагащите органи не познават вътрешните за съответното домакинство процеси и следователно не могат да докажат, че призовката действително е била предадена на заинтересованото лице. Ако такава презумпция не е налице, пречката за такова предаване, каквато е задочната присъда, би била „непреодолима“.
- 18 Така според запитващата юрисдикция трябва да се приеме за доказано, че заинтересованото лице действително е узнало за връчената му призовка, ако тя е била връчена на живеещо с него пълнолетно лице, освен ако заинтересованото лице не докаже по правдоподобен начин противното.
- 19 На второ място, запитващата юрисдикция иска да се установи дали понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, съдържащо се в член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, трябва да се тълкува в смисъл, че се отнася до съдебния процес, предхождащ произнасянето на първоинстанционното решение, ако подадената от заинтересованото лице въззивна жалба е отхвърлена, без да е извършена проверка по същество.
- 20 Запитващата юрисдикция припомня практиката на Съда, установена с решение от 10 август 2017 г., Turikas (C-270/17 PPU, EU:C:2017:628), съгласно която в случай на наказателно производство, включващо няколко инстанции, това понятие се отнася до производството, на което окончателно е постановено, че съответното лице е виновно и се осъжда да изтърпи наказание след ново разглеждане на делото по същество от фактическа и от правна страна, тоест последното производство по същество.
- 21 От това запитващата юрисдикция заключава, че в случая производството пред въззивния съд, в което заинтересованото лице не е участвало, е определящо за целите на прилагането на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 и тъй като заинтересованото лице не се е явило лично в това производство, предаването му следва да се обяви за недопустимо и да се откаже изпълнението на разглежданата в главното производство европейска заповед за арест.
- 22 Запитващата юрисдикция обаче изразява съмнения относно приложимостта на съдебната практика, установена с това решение, в случай като разглеждания в главното производство, в който заинтересованото лице е осуетило призоваването си за съдебното заседание във въззивното производство.
- 23 В това отношение запитващата юрисдикция счита, от една страна, че понятието „съдебен процес“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 обхваща само производствата, в които делото е разгледано по същество. Съществуват обаче различия в организацията на въззивното производство в различните държави членки, по-специално що се отнася до задължението на националния съд да разгледа делото по същество в отсъствие на заинтересованото лице.

- 24 От друга страна, запитващата юрисдикция счита, че ако въззивната жалба бъде отхвърлена, без да се извърши проверка по същество, постановената в първоинстанционното производство присъда придобива сила на пресъдено нещо и следователно подлежи на изпълнение, което предполага, че предаването на заинтересованото лице всъщност е поискано за целите на изпълнението на тази присъда. Оттук тя стига до извода, че член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че понятието „съдебен процес“ по смисъла на тази разпоредба се отнася до подлежащото на изпълнение решение.
- 25 На трето място, запитващата юрисдикция иска да се установи дали принципът на предимство на правото на Съюза допуска национална правна уредба като член 83, параграф 1, точка 3 от IRG, която издига задочната присъда в „абсолютна пречка“ за предаването на лице, срещу което е издадена европейска заповед за арест, при положение че член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, който тази национална правна уредба транспонира в германското право, предвижда в това отношение само факултативно основание за отказ.
- 26 Според запитващата юрисдикция последната разпоредба не е напълно транспонирана в германското право, тъй като член 83, параграф 1, точка 3 от IRG не предвижда възможност за изпълняващия съдебен орган да упражни право на преценка в случай на задочно постановена присъда.
- 27 Запитващата юрисдикция отбелязва, че в решение от 24 юни 2019 г., *Popławski* (C-573/17, EU:C:2019:530, т. 69, 72, 73 и 76), Съдът е постановил, че макар прякото прилагане на Рамково решение 2002/584 да е изключено, тъй като последното няма директен ефект, това не променя факта, че изпълняващият съдебен орган е длъжен да тълкува националното право в съответствие с това рамково решение, за да постигне търсения с него резултат, при което обаче се изключва тълкуване *contra legem* на това право.
- 28 Запитващата юрисдикция счита, че не може да тълкува член 83, параграф 1, точка 3 от IRG в смисъл, че при разглеждането на пречката за предаването на заинтересованото лице ѝ се предоставя свобода на преценка, което би ѝ позволило да обяви това предаване за допустимо въпреки изключенията, предвидени в параграфи 2—4 от този член. Тя счита, че в приложение на член 4а, параграф 1, букви а)—г) от Рамково решение 2002/584 и на свободата на преценка, с която тя следва да разполага в това отношение, би трябвало да може да приеме, че с оглед на обстоятелствата в конкретния случай правото на изслушване на заинтересованото лице е било надлежно спазено, дори ако то не се е явило лично в производството по обжалване и следователно предаването му е допустимо.
- 29 При тези обстоятелства *Kammergericht Berlin* (Висш областен съд Берлин) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:
- „1. При връчване на призовка на пълнолетно лице от домакинството трябва ли член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от [Рамково решение 2002/584] да се тълкува в смисъл, че издаващият съдебен орган трябва да представи доказателство, че съответното лице действително е получило призовката, или член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от [Рамково решение 2002/584], трябва да се тълкува в смисъл, че връчването на пълнолетно лице от домакинството доказва действителното узнаване, ако засегнатото лице не обясни по правдоподобен начин, че не е узнало и защо не е узнало за призовката?

2. В случай на проведено производство по обжалване трябва ли понятието „съдебен процес“ по член 4а, параграф 1 от [Рамково решение 2002/584], да се тълкува в смисъл, че се отнася до съдебното заседание, което предхожда произнасянето на първоинстанционния съд, когато само издирваното лице е подало жалба и тя е била отхвърлена, без да е извършена проверка по същество?
3. Съвместимо ли е с принципа за предимството на правото на Съюза това, че в член 83, параграф 1, точка 3 от [IRG] германският законодател е определил задочното осъждане като абсолютна пречка за предаването, въпреки че член 4а, параграф 1 от [Рамково решение 2002/584], предвижда в това отношение само факултативно основание за отказ?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 30 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 4а, параграф 1, буква а), подточка і) от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че когато призовката е връчена на заинтересованото лице чрез предаването ѝ на пълнолетно лице, живеещо заедно с него, трябва да се приеме, че заинтересованото лице действително е узнало за призовката, освен ако то не докаже по правдоподобен начин противното, или съответният издаващ съдебен орган е длъжен да представи доказателство, че заинтересованото лице действително е получило призовката.
- 31 В това отношение Съдът е постановил, че обстоятелството, че призовката е била връчена на трето лице, което се задължава да я предаде на заинтересованото лице, не позволява да се докаже недвусмислено нито „действителното“ получаване на информация от заинтересованото лице относно датата и мястото на неговия съдебен процес, нито евентуално точния момент на получаването ѝ (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 47).
- 32 Поради това на посочените в член 4а, параграф 1, буква а), подточка і) от Рамково решение 2002/584 условия само по себе си не отговаря връчване на призовка, което не е било извършено пряко на заинтересованото лице, а на неговия адрес — на пълнолетно лице, числящо се към същото домакинство, което се е задължило да му я предаде, без европейската заповед за арест да позволява да се определи дали и евентуално кога това пълнолетно лице действително я е предало на заинтересованото лице (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 54).
- 33 Запитващата юрисдикция счита, че следва да се отклони от произтичащата от това решение съдебна практика, която счита за твърде ограничителна. Тя изтъква, че би трябвало по-скоро да се въведе презумпция, че пълнолетното лице, числящо се към домакинството на заинтересованото лице, действително му е предало изпратената му призовка, и тази презумпция би могла да бъде оборена, ако заинтересованото лице докаже, че в действителност това не е било така. Ако такава презумпция не е налице, пречката за предаването на заинтересованото лице, каквато е задочната присъда, била „непреодолима“.

- 34 Следва да се констатира, че тази презумпция противоречи на целта на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, която се отнася до защитата на призованото лице, като се гарантира, че то разполага с информация за датата и мястото на своя съдебен процес. Съдът обаче многократно е постановявал, че за да се постигне тази цел, трябва да се докаже недвусмислено, че третото лице действително е предало призовката на заинтересованото лице (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 46 и 48).
- 35 При всички положения произтичащата от посоченото решение съдебна практика не може да се счита за твърде ограничителна.
- 36 Всъщност от тази съдебна практика следва, че връчването на призовка на пълнолетно лице, числящо се към домакинството на заинтересованото лице, което се е задължило да предаде призовката на последното, отговаря на условията по член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамково решение 2002/584 само когато издадената европейска заповед за арест позволява да се определи дали и евентуално кога това лице действително е предало призовката на заинтересованото лице.
- 37 Така издаващият съдебен орган трябва да посочи в издадената европейска заповед за арест обстоятелствата, въз основа на които е констатирал, че действително заинтересованото лице е получило официална информация за датата и мястото на своя съдебен процес (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 46 и 49).
- 38 Освен това Съдът е приел, че когато изпълняващият съдебен орган се увери, че условията по член 4а, параграф 1, буква а) от Рамково решение 2002/584 са налице, той може да се позове и на други обстоятелства, позволяващи му да се увери, че предаването на призовката на заинтересованото лице не води до нарушаване на правото му на защита, и по-специално на действията, които заинтересованото лице е предприело. Именно на този етап от производството по предаване би могло да се обърне специално внимание на евентуалната явно липса на усилия от страна на заинтересованото лице, особено когато се установи, че се е опитвало да избегне връчването на предназначенията за него информация (решение от 24 май 2016 г., Dworzecki, C-108/16 PPU, EU:C:2016:346, т. 50 и 51).
- 39 От това следва, че обстоятелството, че заинтересованото лице не е получило лично призовката, не представлява „абсолютна пречка“ за изпълнението на издадената срещу него европейска заповед за арест. Впрочем не може да се изключи възможността въз основа на информацията, предоставена от съответния издаващ съдебен орган в издадената срещу заинтересованото лице европейска заповед за арест, изпълняващият съдебен орган да стигне до извода, че във всички случаи подобно призоваване отговаря на условията, предвидени в член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, или че въпреки това, предвид характерните за съответното дело обстоятелства, правото на защита на заинтересованото лице е било надлежно спазено и следователно предаването на заинтересованото лице е допустимо.
- 40 Ето защо на първия въпрос следва да се отговори, че член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че когато призовката е връчена на заинтересованото лице чрез предаването ѝ на пълнолетно лице, живеещо заедно с него, съответният издаващ съдебен орган следва да докаже, че заинтересованото лице действително е получило призовката.

По втория въпрос

- 41 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредаба понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, се отнася до съдебния процес, вследствие на който е постановено първоинстанционното решение, когато подадената от заинтересованото лице жалба е отхвърлена, без делото да е разгледано по същество.
- 42 С други думи, запитващата юрисдикция иска да се установи дали когато, както в настоящия случай, заинтересованото лице не се е явило във въззивното производство, приключило със съдебно решение, с което се потвърждава постановената в първоинстанционното производство присъда, без делото да е било преразгледано по същество, това производство попада в обхвата на понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.
- 43 В това отношение е важно да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, трябва да се схваща като самостоятелно понятие на правото на Съюза и да се тълкува еднакво на територията на Съюза, независимо от квалификациите му в държавите членки (вж. решения от 10 август 2017 г., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 67, и от 22 декември 2017 г., *Ardic*, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, т. 63).
- 44 Това понятие трябва да се разбира като обозначаващо производството, в което е постановено съдебното решение, с което окончателно е осъдено лицето, чието предаване е поискано по реда на изпълнението на европейска заповед за арест (решения от 10 август 2017 г., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 74, и от 23 март 2023 г., *Minister for Justice and Equality* (Отмяна на отлагането на изпълнението на наказание), C-514/21 и C-515/21, EU:C:2023:235, т. 52).
- 45 Всъщност тъкмо съдебното решение, което съдържа окончателното произнасяне по съществото на делото, в смисъл че вече не подлежи на обжалване по редовните способи за това, е определящо за заинтересованото лице, тъй като пряко се отразява на личното му положение предвид признаването му за виновно и евентуално предвид определянето на наказание лишаване от свобода, което то ще трябва да изтърпи (решение от 10 август 2017 г., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 83).
- 46 Ето защо именно на този процесуален етап съответното лице трябва да има възможност да упражни в пълен обем правото си на защита, за да изтъкне ефективно становището си и така да окаже влияние върху крайното решение, което би могло да доведе до лишаването му от личната му свобода. Изходът от това производство е без значение в този контекст (решение от 10 август 2017 г., *Tupikas*, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 84).
- 47 Поради това, когато става дума по-конкретно за хипотеза като обсъжданата в главното производство, при която процесът е воден на две последователни инстанции, а именно първа инстанция и след това производство по въззивно обжалване, Съдът е постановил, че именно инстанцията, на която е постановено въззивното решение, е единствената релевантна за целите на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, при условие че на тази инстанция е постановено решението, което вече не подлежи на обжалване по

редовните способности за това и което съответно съдържа окончателното произнасяне по съществуването на делото (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 90).

- 48 От това следва, че определящият факт за квалифицирането на дадено производство като попадащо в обхвата на понятието „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“ по смисъла на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, е фактът, че това производство е приключило с присъда, която представлява влязла в сила присъда и поради това решава окончателно делото по същество.
- 49 Налага се изводът, че производство по обжалване като разглежданото в главното производство, по което е постановено съдебно решение, с което се потвърждава постановената в първоинстанционното производство присъда, без делото да е разгледано по същество, попада в обхвата на това понятие, ако с него окончателно се решава съответното дело, което обаче запитващата юрисдикция следва да провери.
- 50 Всъщност член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 цели да гарантира високо равнище на защита и да позволи на изпълняващия орган да предаде заинтересованото лице въпреки отсъствието му по време на съдебния процес, вследствие на който е било осъдено, но при пълно зачитане на правото му на защита (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 58).
- 51 Ако обаче производство по въззивно обжалване, което е проведено в отсъствие на заинтересованото лице, не попада в приложното поле на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, тъй като не включва разглеждане на делото по същество, това би довело до това производството, релевантно за целите на прилагането на тази разпоредба, да бъде първоинстанционното производство и спазването на правото на защита на заинтересованото лице може да бъде проверено само с оглед на това производство.
- 52 Подобно положение не може да се приеме, тъй като, както е постановил Съдът, когато са предвидени две инстанции, обстоятелството, че заинтересованото лице е могло ефективно да упражни правото си на защита в първоинстанционното производство, не позволява да се заключи, че това непременно е било така във въззивното производство, ако производството по обжалване е проведено в негово отсъствие (вж. в този смисъл решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 80). Освен това обстоятелството, че осъдено в първоинстанционното производство лице обжалва по въззивен ред, за да защити правата си, не може да доведе до намаляване на защитата, която му предоставя Рамково решение 2002/584.
- 53 Ето защо на втория въпрос следва да се отговори, че член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, се отнася до производство по обжалване, в което е постановено съдебно решение, с което се потвърждава постановената в първоинстанционното производство присъда и делото се решава окончателно. Обстоятелството, че това производство по обжалване е проведено, без делото да е разгледано по същество, е ирелевантно в това отношение.

По третия въпрос

- 54 С третия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали принципът на предимство на правото на Съюза допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, с която се транспонира член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 и която общо изключва възможността изпълняващият съдебен орган да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание, когато заинтересованото лице не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено съответното решение.
- 55 В това отношение е важно да се припомни, че член 1, параграф 2 от Рамково решение 2002/584 закрепва правилото, че държавите членки са длъжни да изпълняват всяка европейска заповед за арест въз основа на принципа на взаимното признаване и в съответствие с разпоредбите на това рамково решение. Затова, освен при извънредни обстоятелства, изпълняващите съдебни органи могат да откажат да изпълнят такава заповед само в предвидените в посоченото рамково решение изчерпателно изброените случаи. За изпълнението на европейската заповед за арест не могат да се поставят други условия, освен изчерпателно уредените в това рамково решение. Следователно изпълнението на европейската заповед за арест е принципът, а отказът да бъде изпълнена е предвиден като изключение, което трябва да се тълкува стриктно (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 50).
- 56 Затова в Рамково решение 2002/584 изрично са посочени, от една страна, случаите, при които не се допуска изпълнение (член 3 от това рамково решение), и от друга страна, случаите, при които може да се откаже изпълнение (членове 4 и 4а от посоченото рамково решение) на европейската заповед за арест. По-специално член 4а от същото рамково решение ограничава възможността да се откаже изпълнението на европейска заповед за арест, като изброява точно и еднообразно условията, при които признаването и изпълнението на решение, постановено вследствие на съдебен процес, на който заинтересованото лице не се е явило лично, не могат да бъдат отказвани (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 53).
- 57 От текста на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 следва, че тази разпоредба предвижда случай, при който може да бъде отказано изпълнението на европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на присъда за лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановена присъдата. Тази възможност е съпътствана все пак от четири изключения, посочени съответно в букви а)—г) от тази разпоредба, при които изпълняващият съдебен орган е лишен от възможността да откаже изпълнението на въпросната европейска заповед за арест (вж. в този смисъл решение от 26 февруари 2013 г., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, т. 40).
- 58 Следователно изпълняващият съдебен орган разполага с възможността да откаже да изпълни европейска заповед за арест, издадена с цел изпълнение на наказание лишаване от свобода или на мярка, изискваща задържане, ако лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено съответното решение, освен ако в европейската заповед за арест не е посочено, че са изпълнени условията, предвидени съответно в член 4а, параграф 1, букви а)—г) от Рамково решение 2002/584 (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 54).

- 59 От това следва, че изпълняващият съдебен орган е длъжен да изпълни европейската заповед за арест въпреки отсъствието на заинтересованото лице по време на съдебния процес, вследствие на който е постановено съответното решение, щом установи, че е налице някое от обстоятелствата по член 4а, параграф 1, букви а)–г) от това рамково решение (решение от 10 август 2017 г., Turikas, C-270/17 PPU, EU:C:2017:628, т. 55).
- 60 Съдът е имал повод да уточни, че тъй като член 4а предвижда случаи, при които изпълнението на европейска заповед за арест може да бъде отказано, изпълняващият съдебен орган при всички положения може, дори след като е констатирал, че посочените в предходната точка от настоящото решение обстоятелства не са налице по отношение на лицето, спрямо което е издадена европейската заповед за арест, да вземе под внимание други обстоятелства, позволяващи му да се увери, че предаването на заинтересованото лице не води до нарушаване на правото му на защита (вж. в този смисъл решения от 10 август 2017 г., Zdziaszek, C-271/17 PPU, EU:C:2017:629, т. 107, и от 17 декември 2020 г., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, т. 51 и цитираната съдебна практика).
- 61 В рамките на такава преценка изпълняващият съдебен орган ще може да вземе предвид поведението на заинтересованото лице. Именно на този етап от производството по предаване би могло да се обърне специално внимание в частност на факта, че заинтересованото лице се е опитало да избегне връчването на предназначена за него информация (решение от 17 декември 2020 г., Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, т. 52 и цитираната съдебна практика).
- 62 От това следва, че когато проверява дали е изпълнено едно от предвидените в член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 условия, изпълняващият съдебен орган не може да бъде възпрепятстван да се увери в спазването на правото на защита на съответното лице, като в това отношение надлежно вземе предвид всички обстоятелства, характерни за делото, с което е сезиран, включително информацията, с която самият той може да разполага.
- 63 В случая от предоставената от запитващата юрисдикция информация следва, че разглежданата в главното производство германска правна уредба общо задължава съответния изпълняващ съдебен орган да откаже да изпълни европейска заповед за арест в случай на задочно осъждане. Тази правна уредба не оставя на изпълняващия съдебен орган никакво право на преценка, за да провери дали е налице някоя от хипотезите, посочени съответно в член 4а, параграф 1, букви а)–г) от Рамково решение 2002/584, въз основа на обстоятелствата по конкретния случай, дали може да се счита, че правото на защита на заинтересованото лице е било спазено, а следователно и за да реши да изпълни съответната европейска заповед за арест.
- 64 При тези условия се налага изводът, че такава национална правна уредба противоречи на член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584.
- 65 Следва да се припомни, че Съдът е постановил, че принципът на предимство на правото на Съюза трябва да се тълкува в смисъл, че не задължава национална юрисдикция да остави без приложение разпоредба от националното право, несъвместима с разпоредби от Рамково решение 2002/584, тъй като тези разпоредби нямат директен ефект. Органите на държавите членки, включително съдебните, обаче са длъжни във възможно най-голяма

степен да тълкуват националното си право в съответствие с правото на Съюза по начин, който им позволява да осигурят резултат, съвместим с преследваната с това рамково решение цел (решение от 24 юни 2019 г., *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 109).

- 66 Всъщност, макар рамковите решения да нямат директен ефект, обвързващият им характер поражда в тежест на националните органи задължение за съответстващо тълкуване на вътрешното им право считано от датата, на изтичане на срока за транспониране на тези рамкови решения. Следователно, прилагайки националното право, тези органи са длъжни да го тълкуват във възможно най-голяма степен с оглед на текста и целта на съответното рамково решение, за да се постигне търсеният от него резултат, при което обаче се изключва тълкуване *contra legem* на националното право. При това положение принципът на съответстващо тълкуване изисква да се вземе предвид цялото вътрешно право и да се приложат признатите от последното тълкувателни методи, за да се гарантира пълната ефективност на съответното рамково решение и да се достигне до разрешение, съответстващо на преследваната с това рамково решение цел (решение от 24 юни 2019 г., *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 72—77).
- 67 От това следва, че запитващата юрисдикция трябва, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, да тълкува разглежданата в главното производство национална правна уредба, доколкото е възможно, с оглед на текста и целта на Рамково решение 2002/584.
- 68 Ето защо на третия въпрос следва да се отговори, че член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584 трябва да се тълкува в смисъл, че национална правна уредба, транспонираща тази разпоредба, която общо изключва възможността изпълняващ съдебен орган да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание, когато лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено съответното решение, противоречи на посочената разпоредба. Националният съд е длъжен, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, да тълкува тази национална правна уредба, доколкото е възможно, с оглед на текста и целите на това рамково решение.

По съдебните разноски

- 69 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (седми състав) реши:

- 1) Член 4а, параграф 1, буква а), подточка i) от Рамково решение 2002/584/ПВР на Съвета от 13 юни 2002 година относно европейската заповед за арест и процедурите за предаване между държавите членки, изменено с Рамково решение 2009/299/ПВР на Съвета от 26 февруари 2009 г., трябва да се тълкува в смисъл, че когато призовката е връчена на заинтересованото лице чрез предаването ѝ на пълнолетно лице, живеещо заедно с него, съответният издаващ съдебен орган следва да докаже, че заинтересованото лице действително е получило призовката.**

- 2) Член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299, трябва да се тълкува в смисъл, че съдържащото се в тази разпоредба понятие „съдебен процес, вследствие на който е постановено решението“, се отнася до производство по обжалване, в което е постановено съдебно решение, с което се потвърждава постановената в първоинстанционното производство присъда и делото се решава окончателно. Обстоятелството, че това производство по обжалване е проведено, без делото да е разгледано по същество, е ирелевантно в това отношение.
- 3) Член 4а, параграф 1 от Рамково решение 2002/584, изменено с Рамково решение 2009/299, трябва да се тълкува в смисъл, че национална правна уредба, транспонираща тази разпоредба, която общо изключва възможността изпълняващ съдебен орган да изпълни европейска заповед за арест, издадена за целите на изпълнението на наказание, когато лицето не се е явило лично на съдебния процес, вследствие на който е постановено съответното решение, противоречи на посочената разпоредба. Националният съд е длъжен, като вземе предвид цялото вътрешно право и приложи признатите от последното тълкувателни методи, да тълкува тази национална правна уредба, доколкото е възможно, с оглед на текста и целите на това рамково решение.

Подписи